

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยประจำปี 2565 เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. โดยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประมวลและวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาหรืออุปสรรค เปรียบเทียบตามสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายภายในและหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี และมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1 การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ในสถานการณ์เฉพาะ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

รัฐบาลมีความพยายามจัดหาและให้คนทุกกลุ่ม เข้าถึงการรักษาพยาบาลและวัคซีนมากขึ้นกว่าปี 2564 ส่งผลให้จำนวนผู้เสียชีวิตลดลง รวมทั้งคุ้มครองสิทธิในการ มีมาตรฐานการดำรงชีพที่เพียงพอผ่านมาตรการช่วยเหลือ เยียวยากลุ่มต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในภาวะที่เศรษฐกิจ ยังไม่ฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม การเข้ารับวัคซีนเข็มกระตุ้นของ เด็กเล็กและผู้สูงอายุยังมียังมีจำนวนน้อย ประชาชนบางกลุ่ม ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงมาตรการเยียวยา นอกจากนี้ ยังต้องติดตามเด็กที่หลุดออกจากระบบส่วนที่ปล่อยให้ กลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษา รัฐบาลจึงควรถอดบทเรียน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อ เตรียมความพร้อมรับมือกับภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นอีก ในอนาคต

สถานการณ์เกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในการ ชุมนุม ปี 2565

ภาพรวมมีการชุมนุมน้อยกว่าปีที่ผ่านมาและ ส่วนมากเป็นไปโดยสงบ มีการยกเลิกการประกาศสถานการณ์ ฉุกเฉินทั่วประเทศเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2565 ประชาชน จึงสามารถใช้เสรีภาพในการชุมนุมได้ภายใต้กฎหมายปกติ และสามารถใช้ พื้นที่บางแห่งตามประกาศของ กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ชุมนุมได้ รวมทั้งมีคำพิพากษา ของศาลชั้นต้นในบางคดีที่เป็นการยืนยันการใช้เสรีภาพ ในการชุมนุมโดยสงบ อย่างไรก็ตาม ยังมีการดำเนินคดีจากการ

ชุมนุมในฐานความผิดตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และการสลายการชุมนุม กลุ่มราษฎรหยุด APEC 2022 กสม. จึงเน้นย้ำให้รัฐบาล เคารพเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน โดย กำชับให้เจ้าหน้าที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะให้สอดคล้อง กับหลักการสากล รวมทั้งระมัดระวังในการดำเนินคดี ต่อผู้ที่ใช้สิทธิเสรีภาพ และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก เป็นสำคัญ

2 การประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

รัฐบาลได้อนุมัติความช่วยเหลือทางการเงิน ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ ปีก่อนหน้า โดยเฉพาะการอนุมัติเงินสำหรับกรณีขอ ปลดปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย และมีความพยายาม ในการแก้ไขปัญหาคอขวดของเรือนจำอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของประชาชนถึงสิทธิที่จะได้รับ ความช่วยเหลือทางการเงินยังอยู่ในวงจำกัด ในขณะที่ สภาพเรือนจำยังคงต้องปรับปรุงแก้ไข กสม. จึงเน้นย้ำ ไปยังรัฐบาลเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ในกระบวนการ ยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การกระทำกรมาณและการบังคับบุคคล ให้สูญหาย

นับเป็นความก้าวหน้าของประเทศไทยในการ ประกาศใช้ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 รวมถึงมีผล

การพิจารณาคดีที่สำคัญและการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายจากการซ้อมทรมาน แต่ในปี 2565 ยังคงมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำทรมานเข้ามายัง กสม. แม้จะมีจำนวนลดลงกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อย แต่ยังมีข้อห่วงกังวลต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่บางกรณีเกี่ยวกับการข่มขู่ การทำร้ายร่างกาย การกระทำทรมานเพื่อให้รับสารภาพหรือต่อรองผลประโยชน์ซึ่งอาจไม่สอดคล้องตามอนุสัญญา CAT สำหรับการติดตามตัวบุคคลที่สูญหายยังไม่พบความคืบหน้าที่สำคัญ

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. คຸ້ມครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 และความพยายามขับเคลื่อนกระบวนการตรากฎหมาย ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. มาตรการป้องกันการฟ้องคดีปิดปากในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบ พ.ศ. ซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในการขอรับความคุ้มครอง แต่ยังพบสถานการณ์ที่กระทบต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและมีเรื่องร้องเรียนต่อ กสม. อยู่เป็นระยะ รวมถึงมีการแจ้งความดำเนินคดีในลักษณะที่อาจเป็นการกลั่นแกล้ง ส่วนการใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรา 161/1 และมาตรา 165/2 เพื่อการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังไม่ปรากฏกรณีตัวอย่างที่ชัดเจน

สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

รัฐบาลมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กสม. เช่น การปรับลดพื้นที่ประกาศใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 แต่สถิติเหตุการณ์ความไม่สงบ ผู้เสียชีวิต และผู้ได้รับบาดเจ็บ ในปี 2565 มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า กสม. มีข้อห่วงกังวลต่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในบางกรณี เช่น การติดตามตรวจค้น และควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคง การควบคุมตัวนักศึกษา/นักกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการใช้เสรีภาพในการแสดงออก การวิสามัญฆาตกรรมผู้ต้องสงสัยในคดีความมั่นคง และการขอตรวจเก็บ DNA จากประชาชนและเด็กในบางพื้นที่ยังคง

เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหรือเงื่อนไขไปสู่ความขัดแย้งในพื้นที่ รวมทั้งเห็นว่าควรมีการดูแลให้ผู้ได้รับผลกระทบทุกกลุ่มได้รับการช่วยเหลือเยียวยาอย่างครอบคลุมและเหมาะสม

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพของสื่อมวลชน และเสรีภาพในการรวมกลุ่ม

ในปี 2565 การดำเนินคดีเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการบังคับใช้ประกาศของ ดศ. ว่าด้วยการระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ อาจส่งผลให้ประชาชนเกิดความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็น สำหรับเสรีภาพสื่อมวลชนยังไม่มีกฎหมายกลางว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน และมีสื่อมวลชนได้รับบาดเจ็บในระหว่างการรายงานข่าวเกี่ยวกับการชุมนุม ในส่วนของเสรีภาพในการรวมกลุ่ม กสม. ได้มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงร่างกฎหมายว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่ง พม. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายดังกล่าว และจะต้องมีการติดตามผลต่อไป ทั้งนี้ กสม. เน้นย้ำให้รัฐบาลให้ความเคารพต่อเสรีภาพข้างต้นให้สอดคล้องกับที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญและกติกา ICCPR

3

การประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

สิทธิแรงงาน

ในปี 2565 รัฐบาลมีความพยายามในการเพิ่มความคุ้มครองสิทธิแรงงานหลายประการ ทั้งการคุ้มครองลูกจ้างเหมาบริการ การเพิ่มวันลาคลอดบุตร การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การจัดทำร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. การผ่อนปรนสถานะการเข้าเมืองถูกกฎหมายและการให้ใบอนุญาตทำงานแก่แรงงานข้ามชาติ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นท้าทายในด้านการส่งเสริมการมีงานทำและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้แก่แรงงานภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และยังคงพบปัญหาการเลิกจ้างไม่เป็นธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และการบังคับตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อน

รับเข้าทำงาน ซึ่งมีการร้องเรียนมายัง กสม. ที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จึงควรมีการเร่งเสนอร่าง พ.ร.บ. จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. นอกจากนี้ กลุ่มแรงงานข้ามชาติยังคงมีปัญหาไม่มีสิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการประกันสังคม ซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขระเบียบต่อไป

สิทธิในสุขภาพ

สถานการณ์สิทธิในสุขภาพที่สำคัญในปี 2565 คือ ปัญหาการไม่มีหลักประกันสุขภาพของกลุ่มแรงงานข้ามชาติและเด็กผู้ติดตามจำนวนมาก ในส่วนของปัญหาสุขภาพจิต รัฐได้เพิ่มช่องทางในการดูแลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จยังคงเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในการฆ่าตัวตายสูง ในส่วนของสถานการณ์การใช้กัญชาของประชาชน มีรายงานผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการใช้กัญชาออกมาเป็นระยะ และปัญหาเด็กและเยาวชนใช้กัญชา แม้จะมีกฎหมายเพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนหลายฉบับ แต่ยังไม่มียกเลิกการใช้ที่ชัดเจนและยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะสามารถป้องกันผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สิทธิด้านการศึกษา

ในปี 2565 รัฐบาลมีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนแบบ on-site ทั้งได้มีการจัดหาวัดขึ้นให้แก่เด็กนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมถึงมีความคืบหน้าในการติดตามนักเรียนที่หลุดจากระบบการศึกษา และการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อสร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาผ่านกลไกของ กสศ. และ กยศ. อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ที่น่าห่วงกังวลคือปัญหาการสูญเสียการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และเด็กนักเรียนที่หลุดจากการศึกษาและไม่สามารถติดตามให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ ซึ่งเป็นความท้าทายของรัฐในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาและได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย

สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สำหรับปี 2565 รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินและความขัดแย้งในพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยการยกระดับโฉนดชุมชนเพื่อจัดสรรที่ทำกินให้แก่ประชาชน รวมทั้งปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐรวมถึงความพยายามเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อมุ่งไปสู่การนิรโทษกรรม อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนระหว่างเขตป่าอนุรักษ์กับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชนและการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนตามนโยบายของ คทช. ยังมีความล่าช้า และการจัดทำกฎหมายลำดับรองของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยังคงไม่มีความก้าวหน้าจากปี 2564

การดำเนินโครงการพัฒนาของรัฐหรือของเอกชนที่รัฐเป็นผู้อนุญาต ยังมีปัญหาไม่สามารถสร้างหลักประกันให้กับบุคคลหรือชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นอย่างเพียงพอและครบถ้วน กสม. จึงมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลและรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งต้องจัดทำมาตรการป้องกันแก้ไขหรือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ในภาพรวมของปี 2565 รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามขับเคลื่อนแผน NAP เพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน แต่ยังมีข้อท้าทายด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนในวงกว้าง

และมาตรการเปิดเผยข้อมูลนี้อาจยังไม่ครอบคลุม กลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งยังมีประชาชนร้องเรียนถึงผลกระทบจากธุรกิจโดยเฉพาะกรณีการลงทุนของรัฐวิสาหกิจหรือภาคเอกชนไทยในต่างประเทศ กสม. จึงมีข้อเสนอแนะให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน NAP ระยะที่ 2 เพื่อให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะมาตรการป้องกันและเยียวยาผลกระทบให้ทั่วถึง ตลอดจนผลักดันให้การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลหรือเป็นเงื่อนไขสนับสนุนการดำเนินการขององค์กรธุรกิจ

4

การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล

สิทธิเด็ก

สถานการณ์ภาพรวมของสิทธิเด็กที่สำคัญในปี 2565 พบว่า รัฐมีความก้าวหน้าในการจัดให้มีกลไกในการป้องกันและคุ้มครองเด็กจากการถูกล่วงละเมิดและแสวงหาประโยชน์ทางเพศผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้นจากปีที่ผ่านมา มีการริเริ่มเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาตราเกี่ยวกับการรับโทษทางอาญาของเด็ก และการนำมาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีทางอาญามาใช้ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหลายประการ เช่น การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็กในทุกมิติ รวมถึงการแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเด็กที่เป็นผู้เสียหายให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติ

สิทธิผู้สูงอายุ

ในปี 2565 รัฐบาลมีความพยายามในการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุและจัดให้มีระบบ

หลักประกันรายได้ยามชราภาพหลายระบบเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุและพัฒนาฝีมือแรงงานผู้สูงอายุเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเอง และพัฒนากลไกป้องกันการละเมิดต่อผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิบางประการของผู้สูงอายุ อาทิ การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การขาดมาตรการคุ้มครองแรงงานสูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม และข้อจำกัดด้านการเข้าถึงเทคโนโลยีซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการได้รับบริการจากรัฐ นอกจากนี้ พบผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิและถูกหลอกลวงผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น

สิทธิคนพิการ

รัฐบาลกำหนดให้ปี 2565 เป็นปีแห่งการปฏิรูปงานด้านคนพิการ โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาให้คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการได้รับเบี้ยคนพิการในอัตราเดียวกัน การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและระบบขนส่งสาธารณะตามหลักอารยสถาปัตย์สำหรับทุกคน ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการธุรกรรมทางการเงินสำหรับคนพิการ อย่างไรก็ตาม เด็กพิการส่วนใหญ่ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐที่ยังมีจำนวนไม่มากและมีแนวโน้มลดลง เบี้ยความพิการที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของคนพิการ การเข้าถึงธุรกรรมทางการเงิน อุปสรรคในการเข้าถึงบริการขนส่งสาธารณะ และข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ การขาดข้อมูลทางสถิติและมาตรการที่มีประสิทธิผลในการป้องกันและคุ้มครองสตรีและเด็กหญิงพิการที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและปัญหาทัศนคติเชิงลบที่นำไปสู่การละเมิดและเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

สิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

ในภาพรวมปี 2565 รัฐบาลมีความก้าวหน้าในการกำหนดมาตรการขจัดความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิง

เพื่อแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง รวมถึง กรม. ได้เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ การข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ เพื่อผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ สธ. ได้ออกประกาศเพื่อให้ผู้หญิงได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย และมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ที่รับรองสิทธิของสตรีและกลุ่มบุคคลหลากหลายทางเพศ ในการแต่งกายตามเพศสภาพ อย่างไรก็ดี ยังมีประเด็นปัญหาที่รัฐบาลควรต้องพิจารณาแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน เช่น การลดการกระทำ ความรุนแรงต่อสตรีและสำรวจต้นเหตุความรุนแรงเพื่อออกแบบนโยบายหรือมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 190 เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางเพศ ให้ครอบคลุมทั้งภาครัฐและเอกชน การแก้ไขปัญหามลพิษ การปฏิเสธการยุติการตั้งครรภ์และการไม่ส่งต่อไปยังสถานบริการอื่น รวมถึงควรเร่งพิจารณากฎหมายเพื่อรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของบุคคลหลากหลายทางเพศ

ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ/คนไร้รัฐไร้สัญชาติ

ในปี 2565 รัฐบาลมีความพยายามแก้ไขปัญหามลพิษในกระบวนการกำหนดสถานะบุคคลให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระแก่ผู้ยื่นคำขอ และ กรม. ได้เห็นชอบหลักการของร่างประกาศคณะกรรมการพิจารณาคัดกรองผู้ได้รับการคุ้มครอง เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาคัดกรองคำขอเป็นผู้ได้รับการคุ้มครอง รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณในด้าน การป้องกันโรคแก่ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ ทั้งนี้ กรม. ได้มีการประสานงานกับกรมการปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ได้รับสถานะหรือสัญชาติไทยยังมีจำนวนน้อย เด็กนักเรียนกลุ่ม G ยังประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีผู้หนีภัยความไม่สงบจากประเทศเมียนมา เข้ามายังประเทศไทยเป็นระยะ ๆ โดยมีภาคส่วนต่าง ๆ ให้ความคุ้มครองและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

แต่ยังคงมีความห่วงกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยและความเป็นอยู่ภายในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว และการดูแลกลุ่มเปราะบางให้เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน

สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตอบรับข้อเสนอแนะของ กรม. และมีความพยายามแก้ไขปัญหามลพิษของกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีความคืบหน้า โดยเฉพาะการศึกษากรณีการทับซ้อนของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน และการศึกษาความเหมาะสมในการช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเรียกร้องของภาคประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อท้าทายเกี่ยวกับการจัดทำกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร การสำรวจและปรับปรุงเขตอุทยานนำมาซึ่งความห่วงกังวลของประชาชนในพื้นที่ มาตรการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติยังคงส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รับผลกระทบต่อวิถีชีวิต รวมถึงการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจากหน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีกรณีพิพาทในที่ดิน

สิทธิของกลุ่มคนจนเมือง

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพยายามในการกำหนดให้มีแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเป้าหมายให้คนจนเมืองซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหามลพิษที่เชื่อมโยงกันและที่อยู่อาศัย ตลอดจนการเข้าถึงสาธารณูปโภคที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม มีปัญหาและข้อท้าทายที่คนจนเมืองต้องเผชิญ โดย กรม. ได้รับเรื่องร้องเรียนที่สะท้อนปัญหาการมีที่อยู่อาศัยและการเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน จึงมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลกำหนดนโยบายการเข้าถึงบริการสาธารณะที่จำเป็น รวมทั้งติดตามการแก้ไขปัญหามลพิษและขับเคลื่อนแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนจนเมืองทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยและมีมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสมและเพียงพอ